

—Μέσα στο θαρέλι. Από τότε, καθώς λένε, κλειδώθηκε η αποθήκη και άνθρωπος δεν πάτησε εκεί. Η κυρία έφτιασε αυτόν τον μεγάλο τάφο στ' όνομά του και πήγαινε και έκλαιγε, και έκλαιγε και παρηγοριά δεν είχε.

—Και πού τὸ ξέρεις ὅτι εἶν' ὁ Στέφανος ἀκόμα στὸ θαρέλι;

—Ἐπειτα ἀπὸ χρόνια ἀρκετά, σάν ἦταν γέρος ὁ παππούς μου, ἦρθε ὁ δήμαρχος καὶ ὁ παπᾶς τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ, γιὰ νὰ θεβαιώσουνε τὸ πρᾶγμα. Τὸς κάλεσε ὁ παππούλης μου, γιὰτὶ ἀκουγε βόγγους μέσα στὴν ἀποθήκη καὶ κάθε παραμονὴ ἀποκρηᾶς, οἱ βόγγοι γινόντουσαν φωνές καὶ θρῆνοι. Ἄνοιξανε λοιπὸν τὸ σκέπασμα τοῦ θαρελιοῦ καὶ τὸν εἶδαν σάν ὀλοζώντανο στὸν πάτο τοῦ κρασιοῦ, μὲ μάτια γουρλωμένα. Ὁ παππούς ράντισε τὸ κρασί μὲ ἄγιασμό καὶ τὸ κρασί καθάρισε σάν κρυστάλλο καὶ τότε εἶδαν τὸν Στέφανο, πολὺ καλὰ καὶ καθαρὰ, νὰ κλείνη τὰ γουρλωμένα μάτια του, νὰ σταυρωῖ τὰ χέρια του στὸ στήθος καὶ ν' ἀπλώνεται καλὰ σάν ν' ἀναπαύτηκε...

Ἀπὸ τότε ἡ κρασαποθήκη πάλι μανταλώθηκε καὶ κανένας δὲν ξαναπάτησε ἐκεῖ, ἀλλὰ οὔτε φωνές καὶ θρῆνοι ἀκούστηκαν!... Μόνον κάθε παραμονὴ ἀποκρηᾶς, τὴν ἡμέρα πού ἔγινε τὸ κρίμα, κάτι φωνάζει ἀπὸ κεῖ, ἀλλὰ ποιὸς τολμᾶει νὰ πλησιάσῃ;...

—Καὶ τὸ πτώμα μένει ἀκόμα στὸ θαρέλι;

—Στὸ θαρέλι, κύριε!...

Σκέφθηκα ὅτι ὅλη ἡ διήγησις αὐτὴ θὰ ἦταν καμμιά πονηριά τῶν θυρωρῶν, νὰ πίνουν τὸ κρασί μονάχοι! Χαιρέτησα καὶ ἔφυγα.

Πήγαμε καὶ περάσαμε δυὸ-τρία καλοκαίρια στὸ κτήμα. Τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸ. Ἄλλὰ καὶ κανεὶς δὲν πήγαινε στὴν ἀποθήκη. Προπέρυσι εἶπα νὰ μαζέψω μερικοὺς Καστοριανούς, νὰ πάμε νὰ γιορτάσουμε ἀποκρηᾶς στὸ κτήμα καὶ νὰ κάνουμε ἔτσι καὶ Κούλουμα στὴν ἐξοχή, πού παρ' ὀλίγο νὰ τὰ λημονήσουμε κεῖ πέρα στὸ Παρίσι.

Τὸ Σάββατο τῆς παραμονῆς, πού μεῖς τὸ λέμε Ψυχοσάββατο, ἡ γυναίκες μας δὲν ἠθελαν νὰ πιάσουνε δουλειά, γιατί:

ἀνάθεμα πού δούλεψε
τὰ τρία τὰ Σαββάτα,
Κρεατινῆς, τῆς Τυρινῆς
καὶ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Τότε ἐγὼ θυμήθηκα τὴν ἱστορία τοῦ Στεφάνου, τοὺς τὴ διηγίθηκα καὶ τοὺς πρότεινα ν' ἀνάψουμε ἕνα καντήλι στὸν λημονημένο τάφο του, πού ἦταν τόσα χρόνια τώρα ἀδιάβαστος, ἀκλαυτος καὶ ἀψαλτος. Ἄνοιξαμε τὴν ἀποθήκη, πού μύριζε μούχλα, εἶδαμε τὰ θαρέλια ἀραιοσμένα στὸ σκοτάδι καὶ εἶδαμε καὶ τὸ θαρέλι τοῦ ἐγκλήματος. Μούχλα καὶ ὑγρασία. Βάλαμε μέσα στὶς χαλασμένες πέτρες καὶ τὰ χόρτα τοῦ τάφου τὸ καντήλι καὶ τὴν ἄλλη μέρα γιορτάσαμε τὴν ἀποκρηᾶς Καστοριανὰ. Εἶπαμε καὶ ἀποκρηᾶτικὰ Καστοριανὰ τραγοῦδια. Εἶπαμε καὶ τῆς Νέττας τὸ τραγοῦδι:

Ὁ ἥλιος βασιλεύει
στὰ παραθύρια τῆς,
Κ' ἡ Νέττα τοῦ Φασούλα
βάφει τὰ φρούδια τῆς...

Καὶ νυχτώσαμε χορεύοντας κι' ὄλο θυμόμαστε τὴ Καστοριανὰ, τὴς πῆτες τῆς, τὴς ἀποκρηᾶτικες καὶ τὴς «μπαμποῦνες» τῆς.

—Ἐ, μωρὲ παιδιὰ καὶ νάχαμε ἐδῶ καὶ μιὰ «μπαμποῦνα» νὰ πηδᾶμε!

Θὰ ἦταν ἡ ὥρα περασμένη, ὅταν εἶδαμε ὅτι μᾶς εἶχε τὸ κρασί σωθῆ:

—Καὶ τώρα τί θὰ κάνουμε χωρὶς κρασί;

Τότε σηκώθηκε ὁ Γέρω-Ναούμης ὁ Ἀποζαρινός, πού εἶχε ἔρθει πρὸ πολὺ στὸ κέφι καὶ μᾶς εἶπε:

—Ἐννοια σας καὶ θὰ πάω νὰ σᾶς φέρω ἐγὼ κρασί ἀπὸ τοῦ Στεφάνου τὸ θαρέλι.

Ὅλοι κρυσώσαμε στὰ λόγια τοῦτα, ἀλλὰ ὁ γέρω-Ναούμης πού εἶνε ἕνα χονδροκέφαλο ἀγύριστο, ἀναψε ἕνα φανάρι καὶ κατέβηκε. Νομίσαμε πὼς μᾶς τὸ κάνει ἐπὶ τούτω καὶ πὼς θὰ ἔπαιρν' κρασί ἀπὸ τὸν θυρωρὸ, γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ.

Πέρασε λίγη ὥρα.

Τὸ τραγοῦδι μας ἡμεῖς καὶ τὸν Καστοριανὸ χορὸ μας.

Ὅταν ἀνοίγη ἡ πόρτα καὶ μπαίνει κίτρινος καὶ τρομαγμένος ὁ Ναούμης ὁ Ἀποζαρινός, κρατῶντας τὸ ποτήρι κατακόκκινο, μὲ τὰ χέρια του πού ἔτρεμαν καὶ ἦσαν καταματωμένα.

—Αἷμα! Αἷμα! φώναξε κοντανασαίνοντας, σάν ἔτοιμος νὰ ξεψυχήσῃ.

Ὅλοι ἐπαγώσαμε στὴ θέσι μας καὶ σταμάτησαν τὰ τραγοῦδια καὶ ἡ χαρὲς!...

—Αἷμα!... Ἄμα ἀνοίξα τὴν κάνουλα, ἀντὶ νὰ βγῇ κρασί ἀπὸ τὸ θαρέλι βγήκε αἷμα... Τσακίστηκα νὰ βγῶ!... Πὼς ἔφυγα δὲν εἶδα... Καὶ κάτι μέσα μούγγριζε σάν νάσφαζαν γελάδι!...

Ἀπὸ τότε δὲν ξαναπάτησα στὸν πύργο κι' οὔτε θὰ ξαναπάω

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ΤΟΥ Κ. Ν. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ

ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΜΑΣ ΦΑΓΗΤΑ

ΚΑΒΟΥΚΙΑ ΑΣΤΑΚΟΥ ΠΙΛΑΦΙ

(ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)

Ἄφου θράση ὁ ἀστακός, θγάζουμε τὰ ψαχνὰ καὶ τὰ τρῶμε μὲ σάλτσα λαδολέμονο, τὰ δὲ καθούκια τὰ σπάζουμε σὲ μικρότερα κομμάτια καὶ τὰ καθουρδίζουμε μὲ ἀρκετὸ λάδι, προσθέτοντας καὶ ἕνα-δυὸ κρεμμύδια, κομμένα ψιλὰ. Ἄμα ξανθίσουν ρίχνουμε λίγο νερὸ, ντομάτα ἀρκετὴ, ἐπίσης δὲ καὶ ἀφθονα μυρωδικὰ: δυόσμο, ἀνιθο, μαϊντανό, κομμένα ψιλὰ, λίγη κανέλα, γαρίφαλο, ἀλάτι, μαῦρο πιπέρι, κόκκινο πιπέρι, λίγο γαρύφαλο. Ἄμα πάρουν μερικὲς θράσεις, ρίχνουμε καὶ τὸ ρύζι μετρῶντας τὴν ἀναλογία δυόμισυ ζωμὸν καὶ ἕνα ρύζι, διὰ νὰ μὴ γίνῃ πολὺ στεγνὸ τὸ πιλάφι, ἀλλὰ νὰ μοιάζῃ σάν ἀραιὸς λαπαῖς (Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ κ. ΓΕΩΡ. Φ.)

ΝΤΑΒΟΥΛΗ

(ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ)

Βάζουμε σὲ μικρὸν νταβᾶν (ἐξ οὗ καὶ νταβούλη), ἀφου ἀλειφθῇ πρῶτα μὲ βούτυρο, μιὰ στρῶσι ντομάτες φέτες χονδρές, ἀπ' ἐπάνω μιὰ στρῶσι ἄσπρο τυρὶ φέτα, κομμένο καὶ αὐτὸ φέτες, ἐπάνω τῶν δὲ ἄλλη στρῶσιν ντομάτες, ραντίζοντάς τες μὲ βούτυρο. Κατόπιν πασπαλίζουμε ἀλάτι, πιπέρι καὶ μαϊντανὸ ψιλὸ καὶ τὰ ψήνουμε σὲ δυνατὸ φούρνο. Σερβίρεται δὲ μάλλον μὲ μεζέδες τὸ φαγητὸν αὐτό.

ΝΤΑΒΟΥΛΗ ΜΕ ΚΡΕΑΣ

Γίνεται ἀκριβῶς ὅπως τὸ ἀνωτέρω μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι προσθέτουμε καὶ κρέας καὶ κατὰ προτίμησιν μοσχαράκι ἀπὸ παχὺ μέρος. Κόβετε φέτες τὸ κρέας ἢ μικρὰ κομματάκια καὶ τὰ στρώνετε ἀναμεταξὺ μὲ τὴς ντομάτες καὶ τὸ τυρὶ.

(Ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς κυρίας ΔΕΣ. ΜΑΡΚΟΥ)

ΑΡΝΙ ΚΡΕΜΜΥΔΑΤΟ ΦΟΥΡΝΟΥ

(ΜΩΡΑ·ΙΤΙΚΟ)

Τώρα πού τὰ ἀρνιά εἶνε μικρὰ, παίρνουμε κομμάτια σιήθους καὶ σβέρκους κομμένους, ὅπως γιὰ τὸν καπαμά. Βάζουμε γιὰ μιὰ ὀκᾶ ἀρνὶ ὡς μιὰ ὀκᾶ κρεμμύδια. Καθαρίζονται καὶ κόβονται καὶ τὰ κρεμμύδια σὲ χοντρές φέτες καὶ ἀνακατεύονται μέσα στὸ ταψὶ μὲ βούτυρο ἀρκετό, ντομάτη ἀναλυμένη καὶ ἀλατοπίπερο, χώνουμε τότε ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὰ κομμάτια τοῦ κρέατος καὶ τὰ πεταψὶ μὲ βούτυρο ἀρκετὸς, ντομάτα ἀναλυμένη καὶ ἀλατοπίπερο, νο ὅχι δυνατὸ γιὰ νὰ μείνουν ξανθὰ τὰ κρεμμύδια. Ἄν θέλουμε τοῦ περιχύνουμε καὶ ἕνα ποτήρι κρασί ἄσπρο ἀρεταίνωτο, τὴν ὥρα πού θὰ ψήνεται.

(Ἐστάλη ὑπὸ τῆς κυρίας ΤΣΟΠΑΛΗ)

ποτέ... Ζητάω νὰ τὸν πουλήσω ὄσα-ὄσα.

—Σάν νὰ λέμε, δὲν τὸν θέλεις; τοῦ εἶπεν ὁ Σκαπέρδας.

—Τί νὰ τὸν κάμω; Κρύωσε ἡ καρδιά μου!

—Καὶ δὲν μᾶς τὸν χαρίζεις, σὲ παρακαλῶ.

Ὁ ξένος δὲν ἀπάντησε. Μιὰ σιωπὴ ἀπλώθηκε.

Μὲ τὴν διήγησι αὐτὴ κάτι ψυχρὸ ἔσταξε στὴν καρδιά μας.

Ὁ Σκαπέρδας τὸ κατάλαβε.

—Ἐλα τώρα, ἄς ἀφήσουμε, εἶπε, τὰ παραμύθια καὶ ἄς ἐξακολουθήσουμε τὸ γλέντι μας.

Ὁ ἥλιος βασιλεύει
στὰ παραθύρια τῆς,
κ' ἡ Νέττα τοῦ Φασούλα
βάφει τὰ φρούδια τῆς...

Μὲ τὸ τραγοῦδι ὄλοι οἱ Καστοριανοὶ λημονήσαν τὴν ἱστορία καὶ φαιδροὶ καὶ εὐθυμοὶ τὰ βάλαν μὲ τὴ μακαρίτισσα τὴ Νέττα τοῦ Φασούλα.

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.